DOMSTOLENS DOM (tredje afdeling)
14. november 1985 *

I sag 275/84

angående en anmodning, som College van Beroep voor het Bedrijfsleven i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

Coöperatieve Melkproducentenbedrijven »Noord-Nederland« BA (Frico),

sagsøger,

mod

Produktschap voor Zuivel

sagsøgt,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af de fællesskabsretlige bestemmelser om betingelserne for ydelse af monetære udligningsbeløb ved levering af smør til salg under »smørture«,

har

DOMSTOLEN (trejde afdeling)

sammensat af afdelingsformanden U. Everling, dommerne Y. Galmot og C. Kakouris,

generaladvokat: M. Darmon
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl

efter at der er afgivet indlæg af:

— Frico ved advokaterne Chr. P. van Eeghen og Ch. R. E. M. van Sasse van Ysselt, Bruxelles,

— den nederlandske regering ved I. Verkade som befuldmægtiget,

— Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent R. C. Fischer som befuldmægtiget,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 10. oktober 1985,

afsagt følgende

* Processprog: Nederlandsk.

DOM

(Sagsfremstillingen udelades)

Præmisser

1 Ved kendelse af 26. oktober 1984, indgået til Domstolen den 20. november 1984, har College van Beroep voor het Bedrijfsleven (herefter benævnt College van Beroep) i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af de fællesskabsretlige bestemmelser om betingelserne for ydelse af monetære udligningsbeløb ved levering af smør til salg under »smørture«.

2 Spørgsmålet er blevet rejst under en sag mellem andelsselskabet Coöperatieve Melkproducentenbedrijven »Noord-Nederland« BA (Frico) (herefter benævnt Frico), som er fast leverandør af smør til salg under smørture, som udgår fra havne i Nederlandene, og Produktschap voor Zuivel (offentligretligt nederlandsk organ, som forvalter den fælles markedsordning for mejeriprodukter, herefter benævnt PZ).

3 I forelæggelseskendelsen defineres smørture som »korte sejlture af få timers varighed med afsejling og ankomst i EØF-medlemsstaters havne, i dette tilfælde Nederlandene, således at turen en del af tiden forløber uden for søterritoriet. Den væsentligste fordel ved disse sejlture er, at passagererne får mulighed for at købe en række varer uden at skulle betale told, punktafgifter og andre afgifter«.

4 Frico, som i begyndelsen af 1983 blev opfordret til at afgive tilbud på levering af smør til en virksomhed, som driver smørture, spurgte PZ, om levering af smør til både, som anvendes til smørture, gav ret til udbetaling af monetære udligningsbeløb.

5 PZ svarede først bekræftende og udbetalte da også monetære udligningsbeløb til Frico de første fire måneder af 1983. I begyndelsen af maj 1983 meddelte det nederlandske landbrugs- og fiskeriministerium imidlertid PZ, at spørgsmålet, om der kunne ydes monetære udligningsbeløb for levering af smør til salg på »smør-

både« for tiden blev drøftet med finansministeriet og Kommissionen. PZ blev anmodet om indtil videre at undlade at udbetale monetære udligningsbeløb for de nævnte leverancer.

6 Da Kommissionen besvarede spørgsmålet benægtende, pålagde den nederlandske regering den 20. juni 1983 PZ at afslå såvel allerede modtagne ansøgninger som nye ansøgninger om ydelse af monetære udligningsbeløb. Ultimo juni 1983 meddelte PZ, sagsøgte i hovedsagen, derfor Frico, at der ikke længere kunne ydes monetære udligningsbeløb for smør, der leveres til både, som foretager smørture.

7 Ved skrivelse af 14. juli 1983 ansøgte Frico om udbetaling af monetære udligningsbeløb for de leverancer til smørbåde, som allerede havde fundet sted, og for hvilke udligningsbeløbene allerede var fratrukket smørprisen. PZ afslog ansøgningen.

8 Frico anlagde herefter sag ved College van Beroep til prøvelse af denne afgørelse. Selskabet gjorde her gældende, at afgørelsen var uforenelig dels med gældende fællesskabsregler, dels med en række retsgrundsætninger, såsom principperne om god forvaltningsskik, retssikkerhed og beskyttelse af den berettigede forventning.

9 Da gennemgangen af det første af disse anbringender rejste tvivl om fortolkningen af gældende fællesskabsregler, besluttede den nationale ret at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal Kommissionens forordning nr. 2730/79, navnlig artikel 17, og Kommissionens forordning nr. 1371/81, i forbindelse med hinanden eller med andre fællesskabsregler, fortolkes således, at der ikke kan ydes monetære udligningsbeløb ved eksport af smør, som under de i kendelsen nærmere beskrevne 'smørture' sælges til passagererne?«

10 Frico har anført, at de gældende fællesskabsregler ikke er til hinder for, at der ydes monetære udligningsbeløb for eksport af smør, som sælges til passagererne på smørbåde. Artikel 17 i Kommissionens forordning nr. 2730/79 af 29. november 1979 om fælles gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner for landbrugsprodukter (EFT L 317, s. 1), lyder nemlig således: »Der ydes ingen restitution for

produkter, der sælges eller uddeles om bord på skibe, og som derefter kan forventes genindført i Fællesskabet med fritagelse for afgifter i henhold til forordning (EØF) nr. 1818/75«. Kommissionens forordning nr. 1371/81 af 19. maj 1981 om forskrifter for den administrative anvendelse af monetære udligningsbeløb (EFT L 138, s. 1) indeholder imidlertid ikke en tilsvarende bestemmelse. Ifølge Frico følger det derfor af principperne om retssikkerhed, ligebehandling og beskyttelse af den berettigede forventning samt princippet om, at der ikke kan udstedes retsakter med tilbagevirkende kraft, at der skal udbetales monetære udligningsbeløb for produkter, som sælges om bord på skibe, herunder skibe, som anvendes til smørture.

11 Den nederlandske regering har anført, at selv om det tilsyneladende er i strid med formålet med ordningen med monetære udligningsbeløb at yde tilskud til eksport af produkter, hvorom det med sikkerhed vides, at de genindføres få timer senere til samme stat med fritagelse for afgifter i henhold til den for rejsende gældende ordning, skal der dog betales monetære udligningsbeløb for landbrugsprodukter, som sælges om bord på skibe, herunder de såkaldte smørbåde. Denne ret følger efter den nederlandske regerings opfattelse af, at der ikke i forordning nr. 1371/81 stilles noget krav om bestemmelsesstedet for landbrugsprodukterne, og at forordningen ikke indeholder en udtrykkelig undtagelsesbestemmelse for levering af produkter til smørbåde.

12 Modsat har Kommissionen gjort gældende, at den nationale rets spørgsmål bør besvares bekræftende. Levering af smør til smørture kan nemlig ikke betegnes som eksport, hverken i henhold til artikel 1 i Rådets forordning (EØF) nr. 974/71 af 12. maj 1971 om visse konjunkturpolitiske foranstaltninger, der skal træffes inden for landbrugssektoren som følge af den midlertidige udvidelse af grænserne for kursudsving i visse medlemsstaters valutaer (EFT 1971 I, s. 231) eller i henhold til artikel 1, stk. 2, litra c), i ovennævnte forordning nr. 1371/81. Smørleverancerne kan heller ikke ligestilles med den eksport fra Fællesskabet, som omhandles i artikel 5 i forordning nr. 2730/79, der kun vedrører produkter, som forbruges om bord under overfarten. Yderligere ville det være helt uforeneligt med formålet med ordningen at yde monetære udligningsbeløb ved levering af smør under disse omstændigheder, for så vidt leveringen udelukkende finder sted på den berørte medlemsstats hjemmemarked og ikke kan påvirke samhandelen inden for Fællesskabet eller med tredjelande. Endelig har Kommissionen anført, at artikel 17 i forordning nr. 2730/79 under alle omstændigheder er irrelevant for den foreliggende sag, for så vidt angår leverancer bestemt til smørture, da de ikke er fritaget for afgifter ved import.

13 Det bemærkes først, at artikel 2 i forordning nr. 1371/81 bestemmer, at »der anvendes monetære udligningsbeløb for produkter, som indføres eller udføres«, og at der ved »udførsel« i henhold til artikel 1, stk. 2, litra c), forstås »endelig eller midlertidig forsendelse af produkter ...

— fra en medlemsstat til en anden, og

— fra en medlemsstat til bestemmelsessteder uden for Fællesskabets område«.

14 Det fremgår imidlertid af den nationale rets definition af smørture, at smør, som sælges under disse sejlture, hverken forsendes til en anden medlemsstat eller til et tredjeland. Smørret skal tværtimod umiddelbart genindføres til forsendelsesmedlemsstatens område. Herefter kan det fastslås, at produktet ikke »udføres« i de nævnte bestemmelsers betydning, hvorfor der ikke i dette tilfælde kan udbetales monetære udligningsbeløb.

15 For det andet bemærkes, at selv om det i artikel 1, stk. 2, litra c), i forordning nr. 1371/81 tilføjes, at »de i artikel 5 i forordning (EØF) nr. 2730/79 omhandlede leveringer betragtes også som udførsel«, fremgår det af sidstnævnte bestemmelse, at

»1) ved anvendelsen af denne forordning anses følgende som ligestillet med udførsel fra Fællesskabet:

a) levering inden for Fællesskabet af proviant:

— til søgående skibe . . .«.

Begrebet »levering af proviant« er imidlertid helt klart, idet det som fastslået i syvende betragtning til forordning nr. 2730/79 kun omfatter produkter, der er bestemt til at konsumeres om bord, og ikke, således som det er tilfældet under smørture, produkter bestemt til salg til passagererne, som tager dem med i land. Det følger heraf, at artikel 5 i forordning nr. 2730/79 heller ikke kan danne grundlag for ydelse af monetære udligningsbeløb ved levering af smør til salg under smørture.

16 Dette resultat bekræftes af selve formålet med ordningen med monetære udligningsbeløb, som dette gentagne gange er blevet præciseret af Domstolen, blandt andet i dommen af 12. april 1984 (Unifrex mod Kommissionen og Rådet, 281/82, Sml. 1969), idet Domstolen udtalte, at »formålet med indførelsen af de monetære udligningsbeløb [er] at opretholde de ensartede priser, som er grundlaget for de nuværende markedsordninger, og derved undgå en opløsning af ordningen med interventionspriserne og at opretholde den normale samhandel med landbrugsprodukter såvel mellem medlemsstaterne indbyrdes som med tredjelande. Monetære udligningsbeløb kan derfor kun bringes i anvendelse, såfremt de pågældende valutaforanstaltninger medfører forstyrrelser i samhandelen med landbrugsprodukter«. Det er imidlertid indlysende, at ydelse af monetære udligningsbeløb i forbindelse med smørture ikke kan medføre forstyrrelser i samhandelen med landbrugsprodukter på grund af valutaforanstaltninger, da de pågældende landbrugsprodukter hverken indgår i samhandelen inden for Fællesskabet eller i samhandelen med tredjelande.

17 Det bemærkes endelig, at selv om artikel 17 i forordning nr. 2730/79 udtrykkelig bestemmer, at der ikke kan ydes eksportrestitution for landbrugsprodukter, der sælges eller uddeles om bord på skibe, og som derefter kan forventes genindført i Fællesskabet med fritagelse for afgifter i henhold til forordning nr. 1818/75, kan henvisningen til denne bestemmelse ikke ændre gyldigheden af de ovenfor fremførte betragtninger. Dels er henvisningen til denne bestemmelse, som kun vedrører ordningen med eksportrestitutioner for landbrugsprodukter, nemlig irrelevant, for så vidt angår besvarelsen af den nationale rets spørgsmål, som udelukkende vedrører monetære udligningsbeløb. Dels fremgår det direkte af bestemmelsens ordlyd, at det — modsat det af Frico anførte — var fællesskabslovgiverens mening at der ikke skulle ydes eksportrestitutioner for transaktioner med produkter, som ikke reelt eksporteres. Disse betragtninger fører til samme resultat, for så vidt angår ydelse af monetære udligningsbeløb.

18 Det følger af det anførte, at det forelagte spørgsmål bør besvares med, at artiklerne 1 og 2 i Kommissionens forordning nr. 1371/81 af 19. maj 1981 om forskrifter for den administrative anvendelse af monetære udligningsbeløb samt artikel 5 i Kommissionens forordning nr. 2730/79 af 29. november 1979 om fælles gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner for landbrugsprodukter skal fortolkes således, at der ikke kan ydes monetære udligningsbeløb ved levering af

smør til salg til rejsende under korte sejlture på havet med afgang og ankomst i havne i én og samme medlemsstat.

Sagens omkostninger

19 De udgifter, der er afholdt af den nederlandske regering og af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (tredje afdeling)

vedrørende det spørgsmål, som College van Beroep voor het Bedrijfsleven har forelagt ved kendelse af 26. oktober 1984, for ret:

Artiklerne 1 og 2 i Kommissionens forordning nr. 1371/81 af 19. maj 1981 om forskrifter for den administrative anvendelse af monetære udligningsbeløb samt artikel 5 i Kommissionens forordning nr. 2730/79 af 29. november 1979 om fælles gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner for landbrugsprodukter skal fortolkes således, at der ikke kan ydes monetære udligningsbeløb vedlevering af smør til salg til rejsende under korte sejlture på havet med afgang og ankomst i havne i en og samme medlemsstat.

Everling Galmot Kakouris

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 14. november 1985.

P. Heim
Justitssekretær

U. Everling
Formand for tredje afdeling